

Informācijas sabiedrības padomes protokols

Rīgā

2017.gada 14.septembris

Nr.1**Sēdi vada**

Ministru prezidents Māris Kučinskis

Sēdē piedalās**Padomes locekļi:**

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas valsts sekretāra vietnieks informācijas un komunikāciju tehnoloģiju jautājumos, Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministra vietā
Edmunds Beļskis

Latvijas Tirdzniecības un rūpniecības kameras pārstāvis Aldis Gulbis

Latvijas Informācijas un komunikācijas tehnoloģiju asociācijas pārstāve Signe Bāliņa

Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācijas pārstāvis Jānis Treijs

Rīgas Tehniskās universitātes pārstāvis Jans Šlihte

Latvijas Universitātes pārstāvis Mārtiņš Pūriņš

Latvijas Lielo pilsētu asociācijas pārstāvis Viktors Valainis

Latvijas Pašvaldību savienības pārstāvis Jānis Upenieks

Sanāksmes dalībnieki:

Valsts prezidenta kanceleja, Andis Jēkabsons

Aizsardzības ministrija, Viesturs Silenieks

Iekšlietu ministrija, Evika Siliņa

Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, Pjotrs Dorogovs

Izglītības un zinātnes ministrija, Inguna Kampāne

Izglītības un zinātnes ministrija, Ainārs Sviklis

Ekonomikas ministrija, Ieva Pļaviņa

Latvijas Atvērto tehnoloģiju asociācija, Ieva Vītoliņa

Labklājības ministrija, Indra Kārkliņa

Satiksmes ministrija, Valters Bajārs

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Laura Gintere

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Lauris Linabergs

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija, Mikus Jēkabsons

Kultūras ministrija, Niks Beļakovs

Veselības ministrija, Raimonds Kolnejs

Veselības ministrija, Zintis Pētersons

Sēdi protokolē:

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrijas pārstāvis Arnis Skraučs

M.Kučinskis atklāj sanāksmi.

1.

Par datos balstītas sabiedrības attīstību

Ziņo **E.Beļskis** par datos balstītas sabiedrības attīstību (prezentācija/datne: DDN_ISP_14092017).

E. Beļskis informē padomi par datos balstītas sabiedrības koncepta izstrādi un ieviešanu. Pamatā ir 3 pīlāri, kuros noteiktas definētas darbību jomas datu atvēršanai un izmantošanai. Tiks identificētas tās datu kopas, kuras tuvākajā laikā tiks atvērtas, tās būs ar augstu pievienoto komercializācijas vērtību. To izvērtēšana notiek sadarbībā ar LATA, LIKTA, u.c. nozares pārstāvjiem un nevalstiskajām organizācijām. Šobrīd tiek pētīta citu valstu pieredze attiecībā uz atveramajiem datiem - kādi ir brīvi pieejami un kādu ekonomisko labumu ir devuši. Tiks izstrādātas vienādas vadlīnijas atvērto datu izmantošanai un publicēšanai atvērto datu portālā. Pārnozaru darba grupā arī pārrunāts jautājums par datu nozīmi un iespējamo izmantošanu ēnu ekonomika mazināšanā.

Viedokļi:

M. Kučinskis norāda, ka šis plāns ir kā vienošanās starp padomes locekļiem, nevis tiks virzīts Ministru kabinetā. Jautā, vai visas ministrijas atbalsta tā īstenošanu, vai ir kādi iebildumi no iestādēm?

E. Beļskis apstiprina, ka plānā ietvertie uzdevumi ir nostiprināti ar iepriekšējiem Informācijas sabiedrības padomes lēmumiem, kas VARAM, Valsts kancelejai un Ekonomikas ministrijai uzdod īstenot plāna aktivitātes. Līdz šim starp iepriekš minētajām iestādēm nav identificētas kādas domstarpības ietvērto uzdevumu kontekstā. Netiek plānota plāna virzība uz Ministru kabinetu uz tā uzdošana kā reglamentējošu dokumentu.

M. Kučinskis norāda, ka no savas puses paveikto un rīcības plānu vērtē atzinīgi un pozitīvi.

S. Bāliņa uzsver, ka šis ir lielisks plāns un šobrīd tiešām notiek strauja kustība šī plāna īstenošanai. Mēs varam atvērt tik daudz datus, cik ir resursu, bet būtu svarīgi, lai būtu koncepcija, kurā noteiktu, kurus datus varam un, kurus nevaram atvērt.

M. Kučinskis norāda, ka bija termiņš, kurā bija jāidentificē šīs datu kopas. Norāda, ka svarīgs būs jautājums par finansējuma nepieciešamību, jo atverot datus kādam tas nesīs ieguvumus, bet kādam zaudējumus.

Padomes lēmums:

Konceptuāli atbalstīt VARAM sniegto informāciju par datos balstītas sabiedrības rīcības plānu. Uzdot iesaistītām iestādēm nodrošināt plānā noteikto uzdevumu izpildi.

2.

Par mākoņdatošanas stratēģiju un tās turpmāko attīstību

Ziņo **L. Linbergs** par mākoņdatošanas stratēģiju un tās turpmāko attīstību (prezentācija/datne: ISP_MAKONstrat_14092017).

L. Linbergs informē padomi par mākoņdatošanas stratēģiju un tās turpmāko attīstību. Pastāv iespēja gan saņemt informāciju konkrētajam pasūtījumam, kas attiecīgi ir privātais mākonis un publiskam pakalpojumam, kas nozīmē publisks mākonis un ir neierobežota pieejamība. Iespējams arī hibrīd variants, kurā tiek kombinētas abu pakalpojumu īpašības. Pasaulē par šo

sistēmu strādā kopš 2010./2011.gada, kad sāka izmantot publiskā sektora vajadzībām. Galvenais ieguvums ir izmaksu ietaupījums. Pakalpojumu sniedzējiem Eiropā svarīgi, ka pakalpojumu sniedzējiem skaidri tiek definētas personas datu aizsardzības normas un prasības, kas jāievēro. Nesen Eiropas Komisijas publicēja iniciatīvu par mākoņdatošanas pakalpojumiem, būtiski ir saprast, ka šī iniciatīva ir nošķirama no publiskās pārvaldes un ERAF IKT projektiem, jo balstās uz kolektīvi izmantojamiem datiem, uzsvars liekot uz pētniecības datiem, bez privāto datu līdzdalības. Pēdējo 5 gadu laikā ir ļoti strauja tehnoloģiju attīstība šajā jomā. Lielākais Latvijas izaicinājums ir publiskās pārvaldes IKT sadrumstalotība, Investīciju tradīcija (regulāri investēt IKT attīstībā un modernizācijā).

Viedokļi:

M. Kučinskis akcentē prezentācijā atspoguļoto situāciju. Jautā vai vienotajā datu centrā ietilps tikai attīstītākās valsts pārvaldes iestādes. Kāda ir vīzija, kā palīdzēt iestādēm nonākt līdz vienotai tehnoloģiju attīstībai visām iestādēm, mākoņu pakalpojumu izmantošanai.

E. Beļskis skaidro, ka konceptuālais ziņojums tiks virzīts caur saskaņošanas procesu, kur iestādes varēs izteikt savus iebildumus un priekšlikumus vienota datu centra izveidē. Šobrīd ir nepieciešams izstrādāt stratēģiju nākamajam attīstības posmam. Norāda, ka nav runa par to, ka kādai iestādei, piemēram, Iekšlietu ministrijas informācijas centram, vai kādai citai kaut kas tiks atņemts. Nākotnē būtu jādefinē viena vadošā iestāde. Tāpēc mēs runājam par loģisko vienoto datu centru. Sadarbība starp institūcijām ir svarīga un uz to koncentrējamies, jo netiks viss salikts vienā telpā. Piekrīt, ka būs domstarpības un diskusijas par šo jautājumu, bet decentralizācija nav risinājums, tā vietā loģiska konsolidācija ir risinājums, kuru meklēsim.

M. Kučinskis norāda, ka par konsolidāciju jau runājam saistībā ar skolām un slimnīcām.

E. Beļskis atbild, ka šis piemērs atšķiras, jo ir labi privātā sektora piemēri, kuri šādi jau darbojas.

M. Kučinskis akcentē padomes lomu šīs sistēmas tālākā attīstībā un ieviešanā.

J. Treijs pauž atbalstu VARAM sniegtajai informācijai un turpmākajām darbībām. Jautā, vai izvērtēšanas laikā daļa tiks deleģēta publiskajam sektoram? Min, ka būtiska ir izvērtēšanas metodoloģija. Piemēram, dzesēšanas vai elektrības maksas, ir būtiska komponente aprēķinā. Aicina pārdomāt vienotu darba uzskaites sistēmas metodoloģija, lai iegūtu objektīvu izmaksu salīdzinājumu.

L. Linbergs min, ka šo koplietošanas pakalpojumu tradīcijas Latvijā nav vēl sekmīgi attīstījušās. Uz šo jauno koplietošanas pakalpojumu izmantošanu tiek likts uzsvars.

S. Bāliņa, min ka no LIKTA puses šai koncepcijai, ir atbalsts. LIKTA valde ir izskatījusi šo jautājumu un pauda viennozīmīgu atbalstu un gandarīju par šī jautājuma risināšanas sākšanos. Ir jāseko pasaules tendencēm.

M. Kučinskis jautā par pašvaldību iesaisti.

L. Linbergs skaidro, ka pašvaldības piedalās šajās koplietošanas diskusijās un ir iesniegušas 2 projektus, viens ir infrastruktūras pakalpojumu attīstībai.

E. Beļskis papildina, ka fondu ietvarā finansējums ir piešķirts Ventpils digitālajam centram, un šobrīd vērtēšanā ir Rīgas domes projekts.

A. Gulbis norāda uz projekta atbalstīšanu un tā turpmāko vecināšanu. Uzsver nepieciešamību pēc iespējas ātrāk virzīt uz priekšu. Svarīgi ir precizēt datu sadalījuma jautājumu, kādā veidā tiks nodrošināta un noteikta iestāžu mijiedarbība attiecībā uz datu apstrādi, jo Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs apstrādā konkrētus datus, tāpat to dara Finanšu un Ekonomikas ministriju padotībā esošās iestādes.

L. Linbergs min, ka sensitīvie dati ir ārpus tvēruma un netiek ietverti šajā iniciatīvā.

A. Gulbis jautā par to, kurā vietā fiziski atrodas dati un kur notiek pakalpojumu sniegšana. LVRTC šajā gadījumā ir privāts vai publisks subjekts?

E. Beļskis komentē, ka LVRTC ir valsts kapitālsabiedrība un attiecībā uz konkrētām funkcijām tai ir deleģēšanas līgumi, kuri tiek slēgti tieši ar iestādi vai caur Satiksmes ministriju valsts pārvaldes uzdevumu veikšanai.

A. Gulbis piebilst, ka šobrīd izskatās, ka arvien straujāk tiks būvēti hibrīd mākoņi, līdz ar to LVRTC varētu būt sasaistes posms gan no privātā, gan publiskā sektora.

M. Kučinskis akcentē, ka arī Finanšu sektora attīstības padomē, attiecībā uz noziedzīgi iegūtiem līdzekļiem, Komerbankas, VID u.c. iesaistītās institūcijas šobrīd aktīvi sadarbojas un ir ieinteresētas informācijas aprites uzlabošanā.

E. Silīņa norāda, ka Iekšlietu ministrija kopumā atbalsta ideju un tās realizāciju. Jautā par konceptu saistībā ar loģiskā vadības centra izveidi.

L. Linabergs skaidro, ka ar esošo koordinācijas līmeni nespējam nodrošināt pietiekamu uzraudzību un koordinācijas līmeni starp infrastruktūras projektu attīstītājiem, lai panāktu un nodrošinātu, ka projekti ir ar pietiekamu sadarbību. ir nepieciešama stingrāka vadība šim vienotajam loģiskajam datu centram, bet lēmums, kura iestāde uzņemas šo funkciju, par to ir vēl jāvienojas.

E. Beļskis papildina, ka šim risinājumam iespējami vairāki varianti. Viens ir tāds, ka tiek izveidota koordinācijas padome, ar mandātu un tiesībām runāt ar katru iestādi un izvērtēt. Otrs, ka tā ir kāda iestāde, piemēram, Iekšlietu ministrijas Informācijas centrs, svarīgi, lai iestāde ir kompetenta arī pārraudzīt šo procesu, īpaši no tehnoloģiskās puses un ir tiesīga izmantot mandātu sarunām. Šobrīd nav noteikta konkrēta pārvaldības forma, pēc pašu sistēmu prasību noteikšanas.

E. Silīņa jautā par komersantu piesaisti. Kas notiek gadījumā, ja komersants vairāk nespēj nodrošināt pakalpojumu, kā plāno nodrošināt datu atgūšanu?

E. Beļskis norāda, ka pie vienotā loģiskā datu centra, caur konkrētu noteiktu atlasīti, valsts var noteikt un pirkt pakalpojumu no Latvijā konkrēta pakalpojumu sniedzēja. Līdz ar to, ja komersants vairāk nespēj nodrošināt pakalpojumu, tad prasības ir vienādas uz informācijas drošības standartiem un nodrošināšanas standartiem un dati tiek atgūti.

E. Silīņa jautā par pakalpojumu nepārtrauktību un kā tiek plānots risināt gadījumus, ja valsts vairs nevarēs atļauties finansēt?

L. Linabergs skaidro par loģiski vienotā datu centra prasībām, kurās jau tiek noteikts, ka pakalpojumu sniedzējam ir pienākums rezervēt un glabāt datus pie Latvijā bāzēta pakalpojumu sniedzēja. Uzsver, ka no publiskā pakalpojumu sniedzēja uz privāto pāriet var bez problēmām, bet svarīgi ir noteikt prasības, lai pakalpojumu, nododot privātajam, būtu tādas pašas prasības kā publiskajam pakalpojumu sniedzējam, līdz ar to šī pāreja no viena uz otru notiktu pie vienādiem standartiem.

A. Gulbis piekrīt, ka jautājums par pakalpojumu nepārtrauktības nodrošināšanu ir būtisks un ir jāparedz arī kritiskākie scenāriji, lai izvērtētu un noteiktu tās darbības, kuru veikšanai jābūt gataviem.

A. Jēkabsons jautā par termiņu, kādā tiek plānota plāna ieviešana un par finanšu līdzekļiem, ņemot vērā to, ka ministrijas jau apgūst tām pieejamo finansējumu?

L. Linabergs komentē, ka attiecībā uz esošo ERAF 41 projektu, tikai 5 projektiem VARAM ļauj veikt investīcijas datu centru izveidē. Ekonomikas un Veselības ministrija ir apņēmusies neveidot jaunus datu centrus, bet apvienot jau ar esošiem pakalpojumu sniedzējiem. ERAF sniedz iespēju labāk kontrolēt tieši jaunu datu centru izveides procesu.

V. Bajārs aicina uzaicināt LVRTC nākamajā sēdē prezentēt pieredzi par VID datu centra serveru pārņemšanu ārpakalpojumā.

Padomes lēmums:

Pieņemt zināšanai VARAM sniegto informāciju par mākoņskaitļošanas stratēģiju un tās turpmāko attīstību.

Potenciāli nākamā sēde norisināsies oktobrī.

Jautājumu par mākoņdatošanas attīstību, pirms iesniegšanas Ministru kabinetā, potenciāli varētu skatīt kādā no nākamajām Informācijas sabiedrības padomes sēdēm.

Ministru prezidents,
Informācijas sabiedrības padomes vadītājs

M.Kučinskis

Vides aizsardzības un reģionālās attīstības ministrija
Informācijas sabiedrības padomes sekretārs
Arnis Skraučs
arnis.skraucs@varam.gov.lv
67026942